

Collegevoorstel

Vergadering van: Zie voorblad

Team: Inkomen

Opsteller: Laura de Haas

Telefoonnummer: 14 0575

1340787 – Vaststellen concept Verordening bestaanszekerheid en participatie gemeente Zutphen 2026 vrijgave voor inspraak

Portefeuillehouder:	André Putker
Openbaar:	Openbaar
Soort punt:	Besluitvormend
Procedure raad:	Memo's en collegestukken (ter info raad)

Besluit

1. Het college besluit de concept Verordening bestaanszekerheid en participatie gemeente Zutphen 2026 vast te stellen.
 2. Het college besluit de concept Verordening bestaanszekerheid en participatie gemeente Zutphen 2026 vrij te geven voor inspraak.
 3. Het college besluit de raad te informeren in een beeldvormende raadsvergadering conform bijgevoegde presentatie.
-

Inleiding

De Participatiewet in balans is per 1 januari 2026 gefaseerd in werking getreden. Een tweede reeks wetswijzigingen treedt (formeel) in werking per 1 januari 2027, waarbij voor een deel van deze wijzigingen in 2026 al mag worden geanticipeerd. Het doel van de Participatiewet in balans is vereenvoudiging van regelgeving en meer ruimte voor de menselijke maat, bestaanszekerheid en maatwerk.

Deze landelijke wijzigingen maken dat de geldende Verzamelverordening werk en inkomen gemeente Zutphen 2017 en de daarop gebaseerde Beleidsvoorschriften werk, inkomen en participatie gemeente Zutphen 2019 moeten worden aangepast. Daarnaast hebben de lokale ontwikkelingen als 'Inwoner in Beeld' en 'Lokale aanpak bestaanszekerheid', alsmede het nieuwe Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten en de inwerkingtreding van de wet- en regelgeving Van school naar duurzaam werk consequenties voor de bestaande verordening en de beleidsvoorschriften.

Verder is het noodzakelijk de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening en de wet- en regelgeving Van school naar duurzaam werk expliciet te verankeren in de gemeentelijke verordening.

Gezien de omvang en samenhang van al deze wijzigingen is het de bedoeling de huidige Verzamelverordening werk en inkomen op termijn in te trekken en een nieuwe, integraal herziene Verordening bestaanszekerheid en participatie in concept vast te stellen. De concept- versie wordt vervolgens voor inspraak vrijgegeven en voor advies naar de Brede Adviesraad Sociaal Domein (BASD) gezonden.

Beoogd effect

De verordening is in lijn met landelijke wet- en regelgeving en onze visie en werkwijze, zodat inwoners de inkomensondersteuning en voorzieningen krijgen die zij nodig hebben.

Zowel de BASD als de inwoners van de gemeente Zutphen worden in de gelegenheid gesteld advies/ reactie te geven over/ op de geactualiseerde verordening.

Argumenten

1.1 De verordening is aangepast naar aanleiding van de wetswijzigingen en lokale ontwikkelingen.

De belangrijkste wijzigingen gaan over:

- Arbeidsinschakeling en participatie (Hoofdstuk 2)

De wijzigingen in dit hoofdstuk brengen de gemeentelijke regels voor arbeidsinschakeling, re-integratie en participatie in lijn met de gewijzigde landelijke kaders van de Participatiewet in balans en de verordeningsplicht van artikel 8a Participatiewet. De gemeentelijke voorzieningen worden geordend naar de verschillende stromen, gebaseerd op afstand tot de arbeidsmarkt, zodat per stroom duidelijk is welke voorziening kan worden ingezet. Dit sluit aan bij de wettelijke opdracht tot ondersteuning bij arbeidsinschakeling (artikelen 7 en 7a Participatiewet) en bij de bestaande uitvoeringspraktijk in Zutphen.

Daarnaast zijn de specifieke bepalingen uit de Wet van school naar duurzaam werk en de bijbehorende voorzieningen voor jongeren (zoals leer-werktrajecten, loonkostensubsidie en beschut werk) expliciet geïntegreerd in hoofdstuk 2, in overeenstemming met artikel 7a Participatiewet en de regionale afspraken over de overgang van onderwijs naar werk.

Door deze herordening ontstaat een sluitende, juridisch geborgde systematiek van voorzieningen per stroom, met duidelijke koppeling aan rechten, plichten en rechtsbescherming (aanvraag, beschikking, beëindiging), conform de Participatiewet.

- Inkomensondersteuning en geldzorgen (Hoofdstuk 3).

Voor de individuele inkomens toeslag (hierna ook: IIT) worden de bestaande bedragen gehandhaafd. Daarmee blijft de huidige invulling van artikel 36 Participatiewet voorlopig ongewijzigd. Eventuele aanpassingen van de hoogte van de IIT worden in één keer doorgevoerd na afronding van het onderzoek naar besteedbaar inkomen, zodat de uitkomsten daarvan integraal kunnen worden verwerkt in het gemeentelijke inkomensbeleid.

Voor het Kindpakket en de Meedoenregeling gold in de huidige verordening een vast bedrag zonder wettelijke of verordeningsmatige indexatiebepaling. Ter versterking van rechtszekerheid en voorspelbaarheid voor inwoners is in de aangepaste verordening nu opgenomen dat de bedragen voor het Kindpakket en de Meedoenregeling jaarlijks per 1 januari kunnen worden geïndexeerd. Deze indexatiebepaling maakt het mogelijk de hoogte van deze voorzieningen periodiek af te stemmen op prijsontwikkelingen, zonder dat telkens een nieuwe verordening hoeft te worden vastgesteld.

- Toezicht en handhaving (Hoofdstuk 4)

Dit hoofdstuk brengt het Zutphense maatregelenbeleid volledig in lijn met de herziene landelijke maatregelenstructuur van de Participatiewet en het Maatregelenbesluit sociale zekerheidswetten per 1 januari 2027.

Het eerdere onderscheid tussen geüniformeerde verplichtingen (met een verplichte, landelijk voorgeschreven verlaging) en niet-geüniformeerde verplichtingen (met ruime gemeentelijke beleidsvrijheid) vervalt. Daarvoor in de plaats komen landelijke categorieën van gedragingen met bijbehorende bandbreedtes voor de hoogte en duur van maatregelen. Binnen deze bandbreedtes heeft de gemeenteraad beoordelingsvrijheid bij de concretisering in de verordening.

Hoofdstuk 4 is daarom integraal herzien:

- de indeling van gedragingen volgt de landelijke categorieën;
- de hoogte en duur van maatregelen sluiten aan bij de landelijke bandbreedtes;
- de toepassing van maatwerk (afstemming op individuele omstandigheden) wordt expliciet geregeld binnen de grenzen van de Participatiewet.

De bepalingen zijn zo geformuleerd dat wijzigingen in de landelijke maatregelenstructuur zo veel mogelijk kunnen worden opgevangen binnen het bestaande verordeningskader, zodat niet bij iedere landelijke aanpassing direct een verordeningswijziging nodig is.

Tot slot is de verordening inhoudelijk opgeschoond en opnieuw gestructureerd.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- **Leesbaarheid en begrijpelijke taal.** Op expliciete wens van de raad is het hoofdstuk herschreven in meer begrijpelijke taal. Formuleringen zijn vereenvoudigd en juridisch jargon is waar mogelijk verwijderd.
- **Evenwichtige verdeling.** De verdeling zoals de wet die voorschrijft is aangepast en in lijn gebracht met het nieuwe beleidskader, dat is opgenomen in het beleidsplan dat dit jaar eveneens aan de raad wordt aangeboden. Hierdoor sluiten verordening en beleid naadloos op elkaar aan.
- **Terminologie in lijn met beleid en wetgeving.** Alle terminologie is afgestemd op zowel de Participatiewet als het nieuwe beleidsplan. Dit voorkomt interpretatieverschillen en zorgt voor consistentie in besluitvorming.

2.1 De BASD en inwoners van de gemeente Zutphen dienen in de gelegenheid te worden gesteld om een advies/ reactie te geven.

Conform artikel 47 van de Participatiewet is de gemeenteraad verplicht bij verordening regels te stellen over de wijze waarop cliënten en hun vertegenwoordigers worden betrokken bij de uitvoering van de Participatiewet en de daarop berustende bepalingen. Deze cliëntenparticipatie heeft betrekking op de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en verordeningen op het terrein van bestaanszekerheid en participatie.

De gemeente Zutphen geeft hieraan invulling via de Verordening Brede Adviesraad Sociaal Domein gemeente Zutphen 2026. In deze verordening is vastgelegd dat inwoners, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, vroegtijdig in de gelegenheid worden gesteld om gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen over verordeningen en beleidsvoorstellen binnen het sociaal domein, waaronder de Participatiewet.

In lijn hiermee zal het college de BASD vroegtijdig betrekken bij de voorbereiding van beleid en uitvoeringsplannen op het terrein van de Participatiewet en de nieuwe verzamelverordening. De BASD wordt daarbij voorzien van de informatie die nodig is om haar adviserende rol op een goede manier te kunnen vervullen.

3.1 Met een beeldvormende vergadering wordt de raad meegenomen in de belangrijkste wijzigingen.

De wijzigingen in de (verzamel)verordening nemen we gelijk mee met de informatie aan de raad over de contouren van het beleidsplan werk en re-integratie. Dit, vanwege de grote samenhang tussen deze twee documenten.

Kanttekeningen

1.1 Regelmatige aanpassingen van de verordening kunnen volgen.

Gelet op de lokale en landelijke ontwikkelingen is de verwachting dat de verordening de komende tijd wellicht moet worden aangepast. Eventuele wijzigingen worden zoveel mogelijk gebundeld aan het college en de gemeenteraad voorgelegd.

Communicatie

Zodra het college akkoord is wordt de concept Verordening bestaanszekerheid en participatie gemeente Zutphen 2026 gepubliceerd in het digitale Gemeentebblad, waarmee deze voor een periode van 6 weken voor inspraak wordt vrijgegeven.

Tevens wordt de concept verordening aan de BASD voorgelegd voor advies.

Uitvoering

De nu geldende Beleidsvoorschriften werk, inkomen en participatie gemeente Zutphen 2019, en het beleidsplan werk en re-integratie worden naar aanleiding van alle wijzigingen ook aangepast. Deze worden gelijktijdig met de definitieve verordening ter vaststelling aan het college aangeboden.

Planning:

- 1 september 2026: behandeling concept verordening in collegevergadering;
- 5 september 2026: publicatie concept verordening in het gemeentebblad;
- 17 september: presentatie over de verordening en contouren beleidskader werk en re-integratie in beeldvormende raad
- 16 oktober 2026: laatste dag reactietermijn;
- 10 november 2026: behandeling definitieve verordening, beleidsregels en beleidskader werk en re-integratie in collegevergadering;
- 17 december 2026: behandeling definitieve verordening en beleidskader in raadsvergadering;
- 20 december 2026: publicatie definitieve verordening en beleidsregels in het Gemeentebblad, inwerkingtreding per 1 januari 2027.

Evaluatie

De verordening wordt aangepast zodra er zich nieuwe ontwikkelingen voordoen, die dit nodig maken.

Financiële consequenties

De verordening heeft geen financieel effect.

Bijlagen

1340787- Bijlage 1 Concept Verordening bestaanszekerheid en participatie gemeente Zutphen 2026

1340787- Bijlage 2 Begrippen en definities Verordening bestaanszekerheid en participatie gemeente Zutphen 2026

1340787- Bijlage 3 Presentatie verordening en beleidskader